

Flertalsbetænkningen, at den hidtil foreliggende praktiske Udformning ikke har kunnet vinde Tilslutning udenfor Forslagsstillernes Kredse. Den praktiske Udformning har heller ikke kunnet vinde Tilslutning hos mig, ikke fordi jeg ikke anerkender adskillige af de Betragtninger, som det ærede 6te Medlem for Maribo Amt fremførte til Fordel for Systemet — det ærede Medlem nævnte adskillige Ting, som kunde anføres til Fordel for dette System —, men fordi der ved den praktiske Udformning af det tillige er saadanne Mangler, at Fordelene efter min Mening ikke vilde blive tilstrækkelig overvejende. Jeg tror ikke, det vilde tjene Forhandlingen, om jeg nu kom ind paa at gennemgaa kritisk, hvad det er, jeg mener dette System for Øjeblikket ligger under. Det ærede Medlem siger selv, at det for ham er af afgørende Vægt, at det snævre Omraade for at hindre Klikedannelse og Vilkaarlighed indenfor Politik kommer til at opstille Kandidaten. Jeg lægger ogsaa megen Vægt herpaa, men hvis Systemet kommer til at virke saaledes, at det snævre Omraade vel faar en Ret til at opstille Kandidater, men gentagne Gange vil se, at det ikke faar valgt nogen som helst Kandidat af noget som helst Parti, hverken af de Konservative eller af Venstre eller af Radikale eller af Socialdemokrater eller af andre Partier, som maatte blive dannet, saa vil Tilfredsstillelsen ved at opstille Kandidater indenfor det snævre Omraade forsvinde. Det ærede Medlem mener, at hans System giver Vælgerne en betydelig større Ret, end de har haft hidtil. Det kan være rigtigt, forsaavidt som det giver dem flere Valgmuligheder. Saaledes som Forholdet er nu, maa Vælgerne, naar Opstillingsakten er foregaaet, hvis de vil have noget Haab om at øve Indflydelse, bøje sig for Opstillingen og afgive deres Stemme. Det ærede Medlem og hans Meningsfællers Forslag vil i saa Henseende give dem flere Valgmuligheder, idet de vil kunne undrage det paagældende Partis Kandidat i deres egen Kreds deres Stemme og kaste den over paa Kandidater, der er opstillede i andre Kredse. Men gaar man til Valg i større Kredse, i Amtskredse, saaledes som det ærede Medlem har foreslaaet, er efter min Opfattelse den Ret, som Vælgerne faar ved det af det ærede Medlem udformede System, ringere, end den behøver at være, idet det baade vil være muligt, rimeligt og billigt at give Vælgeren en større Ret med Hensyn til hans Stemmeafgivning end den,

som er udtrykt alene deri, at han kan stemme paa den ene eller den anden. Jeg tænker her paa de Systemer, som giver Vælgerne Adgang til at nummerere og derigennem at udtrykke, hvem de først foretrækker, og hvem de derefter foretrækker.

Jeg mener altsaa, at Systemet ikke er tilfredsstillende, saaledes som det her er udformet, og at det principielt heller ikke tilfredsstiller mig, der er en Ven af Enmandskredsens Bevarelse, ikke blot som Opstillingskredse, men som Valgkredse. Jeg har imidlertid ved flere Lejligheder sagt, at efter min Opfattelse kan Grundlovens Paabud om Forholdsmæssighed ikke fraviges, og hvis det derfor ikke er gør ligt med Bevarelsen af Enmandskredsene ogsaa som Valgkredse at tilvejebringe en Ordning, der sikrer Forholdsmæssighed, vil det blive nødvendigt at forlade dette Grundlag. Jeg har overfor de Partier og de Politikere indenfor forskellige Partier, som er Tilhængere af Enmandskredsene som Valgkredse, og som kender min Stilling dertil gennem de forløbne Aar, følt mig forpligtet til allerede tidligere at give et Varsel, og jeg anser det for rigtigt paa nærværende Tidspunkt at give dette andet Varsel. Tilhængerne af Enmandskredse maa gøre sig det klart, at man ikke vil kunne bevare Enmandskredsene ved en passiv Holdning, en negativ Holdning, en afvisende Holdning overfor Kravet om ved første Valg til Rigsdagen at tilvejebringe en retfærdig Valgmaade. Kun ved at forhandle paa Enmandskredssystemets Grundlag og søge det ændret vil man kunne bevare det. Hvis man afviser dette, saa vil ogsaa jeg føle mig forpligtet til at forlade det System, som er fremsat i Regeringsforslaget, og søge at naa til en retfærdig Valgmaade ved det førstkommande Valg efter et andet System.

Det fremgaar af, hvad jeg her har sagt, at jeg ikke kan tiltræde det af Venstre stillede Forslag, som gaar ud paa for Øjeblikket at afvise enhver Forhandling om en Ændring i Valgloven til det første Valg og derefter at afvise enhver Mulighed for en retfærdig Valglov til det andet Valg og først derefter at ville drøfte Valglovsspørgsmaalene, saaledes at en ny Valglov ikke kan komme til eventuel Anyendelse før ved det tredje og ved de senere Valg. Saafremt man under de kommende Forhandlinger skulde kunne naa til en Ordning af Valgmaaden for det første Valg, som efter sin Natur maa betragtes som midlertidig, er det jo muligt, at